

Дві помилки Ісуса Навина

«Єдиний урок, який можна взяти з історії, полягає в тому, що люди не беруть з історії ніяких уроків»

Бернард Шоу

Спостерігаючи за подіями, які відбуваються на планеті, стає зрозуміло, що, за біблійними пророцтвами ми живемо у важкі, останні часи. Взагалі, відтоді, як наші прабатьки були вигнані з Едему, для кожної мислячої людини, в якому б столітті вона не жила, життя завжди було не легким. Досконалих людей не буває.

На сторінках Вічної Книги знаходимо лише кілька осіб, які ніколи не помилялись. Про Ісуса Навина відомо з Біблії, що у своєму житті він зробив дві дуже серйозні помилки, але коли він усвідомив що помилився, Бог, відгукнувшись його молитву, зупинив плін часу.

Християни усіх часів знаходили в книзі Ісуса Навина дуже важливий заклик: *«Нехай книга цього Закону не відійде від твоїх уст, але будеш роздумувати про неї вдень та вночі, щоб додержувати чинити все, що написано в ній, бо тоді зробиш щасливими дороги свої, і тоді буде щастити тобі» (І. Нав. 1:8).*

У цій книзі також відкривається характер Божий в Його окремих рисах.

Розглянемо коротенько, що нам відомо про життя і служіння Ісуса Навина.

Отже, помирає Мойсей і, хоч ізраїльтяни дуже сумували з цієї великої втрати, однак були впевнені, що не залишені напризволяще, тому що хмарний стовп вдень, а вогняний вночі спочивав над Скинією на знак того, що Бог і надалі буде їхнім Провідником і Помічником, якщо вони ходитимуть дорогами Його

Заповідей.

Ісус Навин, який сорок років був учнем і помічником Мойсея, став замість нього провідником Ізраїлю.

Відважний, рішучий, наполегливий, вправний, непідкупний, позбавлений егоїстичних інтересів у піклуванні про тих, котрі перебували під його опікою, і чи не найголовніше, – наснажений живою вірою в Бога. Таким він постає зі сторінок Святого Письма і таким його зображають відомі християнські письменники.

А тепер я запрошую вас відкрити книгу Ісуса Навина. В перших шести розділах розповідається про безпрецедентні успіхи ізраїльського народу; тобто, про перехід через Йордан під час повноводдя, та вступ до Ханаану; про церемонії встановлення пам'ятників; про зняття ганьби в Галгалі і про перемогу над Єрихоном.

Знищення мешканців цього ханаанського міста (а ханаанською землею називалась вся місцевість між рікою Йордан і Середземним морем) було не чим іншим, як виконанням вказівок даних колись Мойсеєві. Сказано ж бо: *“Тільки з міст тих народів, які Господь, Бог твій, дає тобі на володіння, не позоставиш при житті жодної душі”* (П. Зак. 20:16) .

Серед хананеян був поширений найогидніший гріх: під виглядом релігійних обрядів вони практикували безсоромні оргії, тож не дивно, що весь народ у краї був глухий до закликів Святого Духа. Мешканці Ханаану мали час, щоб покаятись. Вони знали про шлях, прокладений через Червоне море і про суди, здійснені над Єгиптом, – усе свідчило про верховну владу ізраїльського Бога. Мешканцям цієї країни були добре відомі всі чудеса, знали також про огиду Бога до розпусти, але жили, як хотіли. Отож нічого дивного немає в тому, що Бог не тільки знищив місто Єрихон, але й, як обіцяв в “Повторенні Закону”, заляв його (Іс.Нав. 6:17-19). Під словом “заляв” мається на увазі народ, який повністю відступив від Бога і час випробування

якого скінчився. Саме слово “закляте” єврейською мовою означає повне знищення чогось, або повне посвячення для святої мети. 17-й і 19-й вірші шостого розділу книги Ісуса Навина мають на увазі і те, й інше. Перше: вогонь знищив місто, а друге: всі предмети дорогоцінних металів залишилися неушкодженими і перейшли в скарбницю Господа.

Що ж відбувалось далі? В книзі Ісуса Навина (7: 1-7) читаємо: *“І спроневірилися Ізраїлеві сини в заклятому, Ахан, – син Кармія, сина Завдієвого, сина Зерахового, Юдиного племені, узяв із заклятого. І запалився Господній гнів на Ізраїлевих синів. І послав Ісус мужів з Єрихону в Ай, що при Бет-Евені, на схід від Бет-Елу, і сказав до них, говорячи: “Підіть, і вивідайте цей Край”. І пішли ті мужі, і вивідали той Ай. І вернулися вони до Ісуса та й сказали до нього: “Нехай не йде ввесь народ, коло двох тисяч люда або коло трьох тисяч люда нехай вийдуть, і поб’ють Ай. Не труди всього народу туди, бо ті вороги нечисленні”. І пішли туди з народу коло трьох тисяч люда, – та вони повтікали перед айськими людьми. І айські люди повибивали з них коло тридцяти й шости чоловіка, та й гнали їх з-перед брами аж до Шеварім, і розбили їх на узбіччі гори. І охляло серце народу, та й стало як вода. І роздер Ісус одягу свою, та й упав на обличчя своє на землю перед Господнім ковчегом, і лежав аж до вечора він та Ізраїлеві старші, і посипали порохом свою голову. І сказав Ісус: “Ах, Владико Господи, для чого ти конче перепровадив цей народ через Йордан, щоб дати нас у руку амореянина, щоб вигубити нас? О, коли б ми були позосталися, і осіли по той бік Йордану!”*

Перший вірш цього сьомого розділу говорить: *“І спроневірялися Ізраїлеві сини в заклятому”*. В російському перекладі це звучить однозначніше: *“Но сыны Израилевы сделали преступление и взяли из заклятого”*. Відомо, що місто Єрихон зруйнував Бог, а не люди; це була Господня перемога, тож усі трофеї по праву належали Йому. Це добре знав Ахан – той, хто взяв із заклятого, але Біблія каже, що не один він, а *“Ізраїль згрішив”* (7: 11). Гріх Ахана став лихом для всього народу. За

гріх однієї людини Боже невдоволення може залишитися на Його Церкві, доки гріх не буде виявлено і викорінено.

З історії про Ахана ми можемо взяти для себе ще один урок; християни не повинні боятися назвати гріх своїм іменем, для цього Спаситель і прийшов на нашу землю, щоб назвати гріх гріхом. На прикладі Своїх взаємин з ізраїльським народом Бог показує, як Він очищає Церкву від усілякої неправди. Адже один грішник може наробити стільки біди, що закрий світло Боже від усього народу. Тож, якщо не вказувати людям на гріх, вони не зможуть відрізнити правду від неправди. Навіть якщо людина визнає свій гріх, як це зробив Ахан, це ще нічого не означає, бо, щоб очиститись від гріха, треба покаятись. Ахан не покався, тому Бог за цей гріх знищив усю його родину.

Нині, коли читаємо про покарання, приготовлене для родини Ахана, жахаємося, але тоді не можна було вчинити інакше, адже ніхто з його родини не посмів сказати в очі грішнику правду, і за це всі поплатились життям. З гріхом не можна йти на компроміс, бо за його наслідки відповідають усі, хто про нього знає.

Священик Роман Кияк розповідає як один чоловік багато разів ходив у чужий город красти кукурудзу. Якось він узяв на допомогу свого восьмирічного сина, наказав йому тримати мішок, а сам насипав кукурудзу і при тому весь час оглядався, чи ніхто не йде. Це зауважив його син і врешті каже: «Тату, ви забули ще в один бік подивитись». Збентежений батько питає: «А куди, синку?». «Та на Небо. Чи Господь Бог вас не бачить», – відповів хлопчик. Засоромлений батько пішов додому і відтоді вже більше не крав. (Кияк Р.А. «Перлини християнської мудрості»).

У святого Августина є одна дотепна порада: «Якщо хочеш грішити, то знайди собі таке місце, де немає Бога, і роби там, що хочеш». Але ж такого місця ніде нема, а відповідати за злочин доводиться, як на землі, так і на Небі. В жодної людини немає гарантії, що вона не опиниться на місці Ахана або його

рідних. Гріх за своєю природою заразний. Одна людина вражена проказою гріха, може передати цю хворобу тисячам інших людей. Тому дуже важливо вчасно виявити гріх, і в цьому нам може допомогти історія злочину і кари Ахана.

Але повернімось до Ісуса Навина. Ми зупинилися на 7-у вірші сьомого розділу його книги, де він жалкує, що перейшов Йордан. Пригадати, як це відбувалось, ви зможете, прочитавши третій розділ книги Ісуса Навина. А ми процитуємо лише ключовий вірш, (І.Нав. 3:9) – : *“І сказав Ісус до Ізраїлевих синів: “Підійдіть сюди, і послухайте слів Господа, Бога вашого”.* Ізраїльтяни послухали Бога, і щасливо перейшли Йордан.

Далі читаємо (6:2) *“І сказав Господь до Ісуса: “Ось, Я дав у твою руку Єрихон та царя його, сильних вояків.”* Тобто, до здобуття Єрихону Ісус Навин мав благословення тому, що слухався і підкорявся Богу.

Після цього Ісус Навин вирішив завоювати місто Ай, але Бог не казав йому цього робити. Якби Ісус запитав дозволу, то Бог знаючи, що серед ізраїльтян є порушник Закону, заборонив би йому це робити. Божий народ не може просуватись далі, якщо серед нього є люди, які свідомо грішать.

Теолог Алан Редпат зауважує: *“Немає більшої небезпеки в житті християнина, ніж осягнути перемогу. В такі хвилини ми починаємо пишатися собою і вважаємо, що здобули перемогу власними зусиллями. Що Бог наділив нас силою, яка перебуватиме з нами упродовж усього нашого життя.”*

Отже, перша помилка Ісуса Навина була в тому, що він через свою самовпевненість не запитав у Бога про Його волю.

В четвертому розділі книги пророка Даниїла читаємо, що цар Навуходоносор у сні побачив високе дерево, яке виросло посеред землі; під ним знайшли притулок лісові звірі, а на дереві звили гнізда птахи. Так були показані величність і процвітання Навуходоносора. Багато народів зібрав він під свою владу, та побачивши власну могутність, загордився: *“Чи ж це не величний*

Вавилон, що я збудував його на дім царства міццю потуги своєї та на славу моєї пишноти?" (Дан. 4:27). Однак, ще не встигли ці слова злетіти з уст Навуходоносора, як йому був оголошений вирок: в царя було забрано розум, яким він так самовпевнено пишався.

На прикладі Навуходоносора Господь показав, що без розуму, який Він дає людині, людина стає подібною до рослини, чи тварини.

Звичайно, що при переході Йордану Бог уклав з ізраїльським народом заповіт, але Обіцяна земля, як і вічність, дається тільки за умови повного послуху. Поразка під містом Ай була наукою для Ісуса Навина. Бог, звичайно ж, і тоді був з ним, але він мав зрозуміти, що Бога потрібно слухатись завжди. Це була наука дисципліни, і коли він зрозумів цю науку, Господь знову сказав, що потрібно робити.

"І сказав Господь до Ісуса: "Не бійся і не лякайся, – візьми з собою увесь військовий люд, тай устань, піди на Ай. Подивися: ось дав Я в руку твою айського царя, і народ його, і місто його, і край його". Потім Бог сказав Ізраїлю, як знищити Ай, й за його порадами ізраїльтяни перемогли.

1934-го року археологічна експедиція розкопала місто Ай. На превелике здивування, археологи побачили тільки змішану півтораметрову масу, що складалась з обпаленої до червоного кольору цегли, чорної землі та обгорілих уламків. Вчені стверджують, що ніде в Палестині вони не зустрічали ознак більш нищівної пожежі. Саме так ізраїльтяни знищили це місто.

Перемога ізраїльтян над Єрихоном і Аєм налякала усіх ханаанських мешканців. Шість народів об'єднались, щоб воювати проти ізраїльтян, але один народ пішов на велику хитрість. *(I.Нав. 9:3-9) " А мешканці Гів'ону почули, що Ісус зробив Єрихонові та Аєві, то зробили й вони хитрість. І пішли вони, і забезпечились живністю на дорогу, – і взяли повитирані мішки для ослів своїх, і бурдюки для вина повитирані, і потріскані,*

і пов'язані, і взуття повитиране та полатане на їхніх ногах, і одежа на них поношена, а увесь хліб їхньої поживи на дорогу був сухий, заплісній. І пішли вони до Ісуса, до табору в Гілгалі, та й сказали до нього та до мужів Ізраїлевих: “Ми прийшли з далекого краю, а ви тепер складіть з нами умову”. І сказали Ізраїлеві мужі до хіввеян: “Може ви сидите поблизу нас, то як ми складемо з вами умову?” І сказали вони до Ісуса: “Ми твої раби”. А Ісус сказав до них: “Хто ви та звідки приходите?” І вони сказали йому: “З дуже далекого краю прийшли твої раби до Ймення Господа, Бога твого, бо ми чули чутку про Нього, і все, що Він зробив був в Єгипті”.

Отож мешканцям Гів'ону таки вдалося переконати Ісуса в тому, що вони живуть за межами Ханаану. І як каже 15-й вірш: *“І вчинив їм Ісус мир, і склав з ними умову, щоб zostавити їх при житті, і присягнули їм начальники громади”*. Ось так було укладено союз, а правда виявилась через три дні. *“І сталося по трьох днях по тому, як склали з ними умову, то почули, що близькі вони до нього, і сидять вони поміж ними”*. Коли ж ізраїльтяни зрозуміли, що піддалися обману, їхнє обурення було дуже велике, але обурення стало ще більшим, коли після трьохденного переходу вони підійшли до міст гівонітян, розташованих майже у центрі Ханаану. Лише тепер євреї зрозуміли, що через свою клятву не можуть знищити цей народ.

Це була друга, і найбільша помилка Ісуса Навина. Він двічі, як у нас кажуть *“став на одні і ті ж граблі”*. Помилка ізраїльтян під час переговорів з гівонітянами була та сама, якої вони допустились, коли брали підступом місто Ай, – вони не запитали Бога що їм робити!

Пригадаймо, як відбувались перемовини. *“І взяли люди з їхньої поживи на дорогу, а Господніх уст не питали”*. Інший переклад каже: *“І взяли громадські мужі трохи харчів їх покуштувати та не поспитали в Господа ради”*. Не довіряючи словам гостей і своїм очам, ізраїльтяни навіть попробували на смак їхні продукти, і, переконавшись, що вони не свіжі, не спитали в Бога поради, що їм робити. Успіх ізраїльтян після перемоги над

містом Ай знову привів їх до самозаспокоєння і до самовпевненості.

Іноді нам, як ізраїльському народові, якась справа здається дуже легкою; просто елементарною, і ми також стаємо самовпевненими. Легковірність, з якою ізраїльтяни сприйняли хитрощі гівонітян, наочно показує, як через наші почуття можна зрадити істині. В грецькому оригіналі слово “видіння”, означає “зовнішній вигляд”. Ходити по вірі, а не через бачення – означає не покладатись на інформацію, яку нам передає зір.

Але як ми зазвичай оцінюємо людей? З виразу обличчя, з того що говорять. А людей треба оцінювати інакше – старатись робити так, як це робить Бог, – не дивлячись на зовнішність. Він бачить які ми насправді, зазираючи в наше серце.

Але повернімось до обману гівонетян. Хтось може сказати: “А що бідним язичникам залишалось робити? Усі хочуть жити”. Але доля гівонетян була б набагато кращою, якби вони чесно повелися з ізраїльтянами. Хоч те, що вони покорилися Єгові, зберегло їхнє життя, однак їхній обман приніс їм лише ганьбу і рабство. Господь передбачив, щоб усі народи які зречуться ідолопоклонства та приєднаються до Ізраїля, могли користуватись благословеннями Заповіту. В книзі Левит (19:33-34) читаємо: *“А коли мешкатиме з тобою приходько в вашім Краї, то не будете гнобити його. Як тубілець із вас буде для вас приходько, що мешкає з вами, – і ти будеш любити його, як самого себе, бо приходьки були ви в єгипетськім краї. Я – Господь, Бог ваш!”* Це підтверджується словами повеління щодо жертвоприношень (Числа 15:15).

Як ми вже згадували, Бог на умові щирого визнання і розкаяння в своїх гріхах, радо приймає кожний народ і кожну людину.

Далі ми дізнаємось, що Ісус Навин постійно прислухається до Божих настанов, а Бог зі свого боку знову робить чуда за послух Ізраїля. Коли п'ять аморейських царів напали на мешканців Гів'она, Господь каже: *“Не бійся їх, бо Я віддав їх у*

твою руку, – ніхто з них не встоїть перед тобою”. Справді, коли ізраїльтяни розбили ворога, й амореї продовжували стрімголов тікати, сподіваючись сховатися в горах, Ісус Навин зрозумів, що до кінця дня, тобто до початку суботи, він не встигне закінчити бій. А якщо вороги не будуть повністю розбиті, то об’єднаються для нової боротьби. *“Тоді Ісус говорив Господеві того дня, коли Господь дав амореянина перед Ізраїлевих синів, та й сказав на очах Ізраїля: “Стань, сонце, в Гів’оні, а ти, місяцю, ув айяловській долині! І сонце затрималося, а місяць спинився, аж поки народ відімстився своїм ворогам” (Іс.Нав. 10:12-13)*. Йосиф Флавій в Юдейських древностях пише, що в зв’язку з цією подією, мусульмани почали святкувати п’ятницю, через те що ця битва відбувалась у п’ятницю.

Господь сильний – Він підбадьорював Ісуса нагадуваннями, що завжди перебуває з ним. Ісус Навин потребував цих слів. Бог знав м’якість характеру Ісуса.

Багато християн можуть сказати, що інколи їм здається, що Бог покинув їх, і від цього вони починають панікувати. Але дивлячись на життя Ісуса Навина, можна бути впевненим у Божій присутності завжди.

Книга Ісуса Навина закінчується одним з найпереконливіших закликів Святого Письма: *“А якщо зле в очах ваших служити Господові, виберіть собі сьогодні, кому будете служити, – чи богам, яким служили ваші батьки, що по тому боці Річки, та чи богам аморейським, що ви сидите в їхньому краї. А я та мій дім будемо служити Господеві”*. Кожна людина повинна сьогодні зробити вибір і пам’ятати, що від цього залежить її вічне життя.

Нам потрібно завжди брати приклад з мужів віри, які ні кроку не робили без Бога. Якщо нам потрібно кудись йти, то нехай Ісус стане нашим постійним компасом. Якщо нам доводиться вести свій корабель по суворих хвилях життя, то штурвал потрібно довірити в Його могутні руки. Якби ми це робили своєчасно, то

скільки скель і мілин могли б оминати.

Головне не поспішати і на кожне питання чекати Божої відповіді. А той, хто самостійно приймає рішення, ризикує завжди. Наш Творець каже: *“Я зроблю тебе мудрим, і буду навчати тебе у дорозі, – якою ти будеш ходити. Я дам тобі раду, Моє око вважає на тебе!”* (Пс. 32:8).

Бог навчає і буде навчати лише тих, котрі самі цього хочуть. То ж схилімо голови, і помолімося, щоб Його всевидяще око завжди тримало під контролем кожен наш крок: і тут, на землі, і у вічності.

Андрій БІЛИК
«Роздуми про духовне життя». Книга 2
Джерело – sda.if.ua